

Slovo k povzbuzení na pondělí 22. března 2021, na pondělí po 5. neděli postní
Biblická čtení: Dan 13,1-62; Ž 23; Jan 8,12-20

Milé sestry, milí bratři,

před rokem na pondělí po 5. neděli postní jsme se snažili společně zastavit nad dnešním prvním čtením, které – necháme-li stranou pašije na Květnou neděli a Velký pátek – je snad nejdelším biblickým úryvkem, který se kdy při bohoslužbách čte.

Jelikož kniha Daniel je především knihou apokalyptickou, která formou příběhu situovaného do doby babylónského vyhnanství chce především odkrýt skryté Boží pravdy, zvláště pro doby všemožné tísně (kniha Daniel, třebaže zpracovávající starší příběhy, vzniká v polovině 2. století př. Kr., v době, kdy Izrael musí čelit násilné helenizaci ze strany Ptolemaiovců), snažili jsme se již před rokem ptát, čím k nám postavy dnešního úryvku promlouvají, co v nás odkrývají, jaké Boží pravdy nám celý příběh zjevuje, zvláště pro tíseň a tíži doby pandemie. Snažili jsme se tak rozjímát o sličné a neprávem osočené Zuzaně, o zvrhlých, zbabělých a proradných soudcích, o tak snadno zmanipulovatelném davu a nakonec o statečném Danielovi, který proti všem vystoupí a prorockým slovem dokáže zabránit do očí bijící nespravedlnosti. A ptali jsme se, ve které z postav bychom se měli anebo bohužel mohli najít. Takové rozjímání nechť si letos učiní třeba každý sám. My nyní společně zkusme svou pozornost zaměřit na úryvek evangelijní, neméně výrazný...

Máme před sebou známou evangelijní scénu z 8. kapitoly Janova sepsání, zpravidla redakčně otitulovanou Ježíš a cizoložnice (a určitě můžeme nechat zcela stranou, že biblisté tento úryvek považují za jakousi synoptickou vložku do Janova evangelia, to jest za takový text, o jehož Boží inspirovanosti není sice pochyb, ale jehož autorem není patrně Jan, nýbrž spíše někdo ze synoptiků, například Lukáš; proč se nakonec stal součástí Janova evangelia, není jasné, ale ani důležité). Je to úryvek, který se čítává na 5. neděli postní liturgického cyklu A, může se číst i každoročně, zejména konají-li se skrutinia čekatelů křtu. Je to proto, že odpuštění hříchů je prvním účinkem křtu, na který se čekatelé připravují, na jehož obnovu bychom se měli v těchto dnech připravovat my všichni, a to zejména dobrou svatou zpovědí, „pracným křtem“, jak svátostné smíření nazývali již staří církevní otcové. A právě s tímto ohledem se zkusme do dnešního evangelijního svědectví zaposlouchat.

Žena je bezpochyby hříšnice. Podle trestu kamenování, který chtějí zákoníci a farizeové vykonat, skutečně cizoložnice. Mojžíšský zákon opravdu přikazoval takové ženy kamenovat, aby hřích a nepravost byly odstraněny z lidu. Jako první měli hodit kamenem vždy svědci, aby před Božím soudem dosvědčili pravdivost své obžaloby, pak teprve ostatní. Zde navíc učitelé Zákona a farizeové chtějí situaci využít, aby mohli obžalovat i Ježíše, známého již svým milosrdenstvím, že mluví proti Zákonu.

Pán Ježíš reaguje ovšem nejlepším možným způsobem: Psaním do země, čímž naznačí, že všichni jsme před Božím soudem jen prachem, hříšníky, a slovem «kdo z vás je bez hříchu, ať po ní hodí kamenem první». Tím nijak nezpochybní platnost Božího přikázání «nezcizoložíš», ale ukáže na to nejpodstatnější: Že před Bohem jsme všichni hříšníky a všichni potřebujeme Boží milosrdné odpuštění, a že jen když budeme sami ochotni být milosrdnými, můžeme Božího milosrdenství dojit. Žalobci ženy to zjevně pochopí, byli tentokrát natolik soudní, že «jeden za druhým se vytráceli, starší napřed, až zůstal on sám a žena před ním». Milosrdenství, neodsouzení, ovšem bez popření, že hřích je hříchem, má ženu přimět (a také přiměje), aby opravdu slyšela a následnou změnou života uskutečnila Kristovo slovo «jdi a od nynějška už nehřeš».

Pravděpodobně asi ne správně, ale jistě velmi výmluvným způsobem pak mladší patristická tradice (počínaje svatým Řehořem Velikým) ztotožní tuto ženu s ženou hříšnicí v domě Šimona farizeje a nakonec i s Máří Magdalénou. Sice se nespíš nejedná o jednu a tutéž ženu, nicméně intuice, že to bylo setkání s Božím tak milosrdným odpuštěním skrze Pána Ježíše,

kteře zcela změnilo život hříšné ženy v život světiċe, je naprosto autentická a navýsost biblická.

A právě tato intuice, že Boží milosrdenství má sílu změnit, postupně si podmaňovat srdce i život člověka, by měla být jedním z nejdůležitějších momentů přípravy na křest a na jeho obnovu o Velikonocích (ať už svůj křest budeme obnovovat o Velikonoční vigilií, anebo při bohoslužbách na Boží Hod, anebo jen v tichu svého domova). Křest, potažmo svátost smíření, jsou stálými projevy Kristova Božího milosrdenství, svátostně přesně takového, o kterém slyšíme v dnešním evangeliu; jsou uskutečněním Božího odpuštění.

Všichni jsme slabí a hříšní, a proto potřebujeme stále a po celý svůj život Boží odpouštění, znovu a znovu. Zkušenost Božího milosrdenství, zkušenost Božího odpuštění má sílu nás změnit, postupně měnit k lepšímu, otevřeme-li se mu upřímně. Neděje se to sice automaticky, musíme chtít, ale Boží proměňující síla je v Božím odpuštění reálně přítomna, jen se jí nechat vést. Nejde jen o nás, jde i o druhé; třeba i o to, abychom se přijetím Kristova odpuštění sami stali milosrdnějšími vůči ostatním hříšníkům, a tak třeba také jim pomohli k prvnímu kroku nápravy, k prvnímu kroku ke Kristu.

Ze všech těchto ohledů je dobré toužit po Božím odpouštění a hledat je, přijmout křest, jít ke svaté zpovědi, obnovit své křestní vyznání, být tak otevřeni Ježíšovu slovu «ani já tě neodsuzuji, jdi a od nynějška již nehřeš».

Nebojme se tedy – každý se svými druhy cizoložství, duchovního či tělesného – najít v ženě hříšnici z dnešního evangelia; vždyť kdykoli se naše duše jakkoli „spustila“ s jinými „bohy“, stala se také cizoložnou, zradila a opustila svého božského Snoubence, Krista. A pokud se nám zdá, že jsme spíše těmi, kteří cítí potřebu (a právo) kamenovat, i s třeba se (zdánlivě) dobrými pohnutkami, aby zlo bylo vymýceno, slyšme nejprve Kristovo slovo «kdo z vás je bez hříchů, ať po ní hodí kamenem první». A najděme se raději v té ženě...